

Saksliste for SRY- møte 3 22. juni 2017

Sted: Utdanningsdirektoratet, møterom 5 i 1. etg, Oslo
Møteramme: 12.00 – 16.00

Lunsj serveres kl. 12.00 – 12.45

1. Godkjenning av innkalling og dagsorden

2. Godkjenning av referat fra møtet 26.4.2017

3. Orienteringssaker

Kompetanse pluss og koblingene mot fag- og yrkesopplæringen v/ Gina Lund, Kompetanse Norge

Modulstrukturert opplæring for voksne – en orientering om fremdrift i oppdraget

Rapport fra SRYs internasjonale gruppes arbeid

Nyoppnevning av SRY 2017 – 2021

Fellesmøte mellom SRY og arbeidsutvalgene i faglige råd om høring - tilbudsstrukturen

4. Vedtakssaker

SRY-sak 9-03-2017

Nyoppnevning av faglige råd – forslag til mandat for faglige råd og retningslinjer for samarbeidet mellom Udir, SRY og faglige råd

5. Eventuelt

6. Evaluering av møte

Referat fra SRY-møte 2 – 2017

Dato: 26.4.2017
Sted: YS, Lakkegata 23, 0187 Oslo
Godkjent: Foreløpig referat

Tilstede:

SRY

Trude Tinnlund, LO
Benedikte Sterner, LO
Mette Henriksen Aas, LO
Carl E. Rønneberg, NHO
Kristian Ilner, NHO
Sture Berg Helgesen, KD
Stian Sigurdsen, Virke
Jorunn Leegaard, KS
Erik Heier, KS
Kari Hoff Okstad, Spekter
Sylvia Lind, EO
Bente Søgaard, YS
Terje Syvulstad, Utdanningsforbundet
Turid Semb, KMD

Forfall:

Knut Øygaard, LO
John Arve Eide, KS

Observatør

Siv Andersen, SIU
Dagfinn Hertzberg, KD
Rahman Chaudhry, påtroppende leder EO

Utdanningsdirektoratet

Karl Gunnar Kristiansen
Anne Katrine Kaels

1. Godkjenning av dagsorden

Vedtak

Dagsorden enstemmig godkjent.
Sak til eventuelt: Kort informasjon om Skole- NM 2017

2. Godkjenning av referat fra møtet 23.2.2016

Vedtak

Sak 1-01-2017. Økonomiske og sosiale effekter av VET og drøfting om eventuell oppfølging i Norge. Frist for arbeidsgruppen til å legge frem sin vurdering forskyves til høst 2017.

Sak 2-01-2017. Utstyrssituasjonen i videregående skole. Direktoratet undersøker om det lar seg gjøre å strukturere rapporten pr. utdanningsprogram.

Referat enstemmig godkjent med de ovennevnte merknadene.

3 Behandling av vedtakssaker

3.1 SRY-vedtakssak 6-02-2017. Nyoppnevning av faglige råd – forslag til mandat og organisering av faglige råd

SRY og de faglige rådene skal til høsten oppnevnes for en ny periode. Kunnskapsdepartementet (KD) har i oppdragsbrev 06-17 gitt Utdanningsdirektoratet (Udir) delegert myndighet til å oppnevne faglige råd, inkludert fastsettelse av mandat.

Avdelingsdirektør i Udir Anne Katrine Kaels innledet med å presentere forslag til mandat og sammensetning av rådene. SRY sitt forslag til mandat av brev 3.1.17 er vurdert og direktoratet mener at mange av innspillene er ivarettatt i forslag til mandat.

I mandatet foreslår direktoratet to tydelige kjerneoppgaver for de faglige rådene. Rådernes oppgaver skal være knyttet til a) læreplaner og b) tilbudsstruktur, begge på Vg1, Vg2 og Vg3 nivå i yrkesfaglige utdanningsprogram. Disse temaene inkluderer vurderingskriterier (læreplaner) og opplæringsmodeller (tilbudsstruktur). Samtidig foreslås det at «De faglige rådene skal identifisere behov i arbeidslivet for kvalifiserte fagarbeidere, og foreslå løsninger som kan bidra til å heve kvaliteten av opplæringen og inntaket av lærlinger.» Dette gir åpning for at rådene også gir innspill i saker som ikke direkte handler om tilbudsstruktur og læreplaner.

Udir har vurdert SRYs forslag om å gi de faglige rådene beslutningsmyndighet på faglig innhold. I henhold til opplæringsloven er de faglige rådene rådgivende organ for utdanningsmyndighetene. I delegasjonsbrevet har direktoratet ikke fått mulighet til å delegere denne myndigheten videre. Det er således KD som må vurdere en eventuell delegasjon av beslutningsmyndighet på faglig innhold.

Udir ønsker så langt som mulig i å gi de faglige rådene stor innflytelse på læreplaner og tilbudsstruktur Vg3. Direktoratet ønsker en praksis i tråd med pilot for fire faglige råd (oppdragsbrev 3-15) både for læreplaner Vg3 og for tilbudsstruktur Vg3. I oppdragsbrev om pilot skulle Udir bidra til at de faglige rådene fikk en «større innflytelse på læreplaner Vg3». Erfaringene her er gode. Dermed utvides ordningen til å gjelde alle faglige råd og tilbudsstruktur Vg3. En nærmere beskrivelse av praksis vil bli konkretisert i retningslinjene for samarbeidet mellom SRY, faglige råd og Udir. Udir foreslår derfor at myndighetene skal legge *særlig stor vekt* på rådernes forslag om endringer i læreplaner og tilbudsstruktur på Vg3. Beslutningsmyndigheten over læreplaner og tilbudsstruktur ligger fremdeles hos henholdsvis Udir og KD.

SRY foreslo at de faglige rådene skulle få ansvar for å gi råd til SRY. Udir mener at det ikke bør være en direkte kobling mellom de faglige rådene og SRY. De faglige rådernes kjerneoppgaver er i henhold til det nye mandatet arbeid med læreplaner og tilbudsstruktur der de skal gi Utdanningsdirektoratet innspill og råd. SRYs rolle er mer overordnet og rådet skal fortrinnsvis gi innspill og råd til departementet.

Udir presiserte at rådene primært skal gi råd til Udir. De faglige rådene kan foreslå saker til behandling i SRY. Likeledes er direktoratets erfaring med fellesmøtene mellom SRY og leder/ nestleder i de faglige rådene en god arena for felles diskusjon. Udir foreslår at dette omtales i retningslinjene for samarbeidet mellom SRY, faglige råd og Udir.

SRY foreslo at det skulle utbetales honorar for arbeid i arbeidsgrupper/ ressursgrupper i faglige råd. Udir som forvalter av statlige midler kan ikke gi rådene en slik fullmakt. Slike arbeidsgrupper jobber ikke på oppdrag fra myndighetene, men for de faglige rådene. Udir lønner kun grupper som har et oppdrag, for eksempel læreplangrupper. Direktoratet anser dermed ressursgrupper som partenes bidrag inn i trepartssamarbeidet.

Udir ønsker at mandatet ivarettar mulighet for oppnevning av andre organisasjoner enn tariffpartene dersom det er behov. Eksempler på dette kan være medlemmer som representerer Duodjifagene, reindrifsfaget og representanter fra organisasjoner tilknyttet verneverdige fag.

SRY mener at hovedpoengene i SRYs forslag til mandat ikke er ivarettatt i Udirs forslag til mandat. Forslag som beslutningsmyndighet på faglig innhold, de faglige rådernes ansvar for å gi råd til

SRY, honorar for arbeidet i arbeidsgrupper er etter SRYs mening ikke ivaretatt i det nye mandatet.

Når SRYs foreslår å gi de faglige rådene beslutningsmyndighet på faglig innhold i læreplanene ligger det ikke i dette at rådene skal overta forvaltningsmyndighet for regelverket. Intensjonen med forslaget er å gi de faglige rådene avgjørende innflytelse slik at arbeidslivets kompetansebehov sikres. Regelverk og fastsatte rammer for læreplanforvaltningen skal fortsatt forvaltes av utdanningsmyndighetene.

Partene i arbeidslivet legger i dag ned store ressurser gjennom deltagelse i SRY og faglige råd. Mandat og innflytelse i arbeidet henger sammen med organisasjonenes prioritering av ressurser til arbeidet. For at partene skal opprettholde og kanskje øke sin deltagelse i partssamarbeidet er det avgjørende at de faglige rådene sikres stor innflytelse i arbeidet.

SRY mener mandatet bør åpne for at de faglige rådene har ansvar for å gi råd til SRY. Intensjonen med forslaget er å sikre en toveis kobling mellom faglige råd og SRY slik at saker av overordnet karakter og rådsovergripende problemstillinger sikres behandling i SRY.

De faglige rådene er i dag sammensatt av 10-15 representanter i hvert råd. Representantene har god innsikt i fagene men det kan til tider være nødvendig å sette sammen arbeidsgrupper for å utrede faglige problemstillinger. Til dette benytter de faglige rådene arbeidsgrupper/ressursgrupper. I de tilfellene rådsmedlemmene ikke selv har tilstrekkelig faglig kompetanse, og ytterligere ressurser må hentes inn fra partene i arbeidslivet, mener SRY at dette må vurderes som arbeid utover det som inngår i trepartssamarbeidet. Slikt arbeid må derfor honoreres på lik linje med f. eks. læreplanarbeid.

Vedtak

SRY ber om et møte med Utdanningsdirektoratet der følgende punkter drøftes.

- ✓ Beslutningsmyndighet på faglig innhold for faglige råd
- ✓ De faglige rådenes ansvar for å gi råd til SRY
- ✓ Honorar for arbeid i arbeidsgrupper/ ressursgrupper i faglige råd
- ✓ Oppnevning av medlemmer fra andre organisasjoner enn partene i arbeidslivet

Fra SRY deltar Benedikte Sterner og Carl Rønneberg. Mandatet legges frem på nytt for SRY på møte 22.juni 2017.

SRY-vedtakssak 7-02-2017. Høring- Ny generell del av læreplanverket

Kunnskapsdepartementet sender på høring forslag til ny generell del av læreplanverket for grunnopplæringen som skal erstatte gjeldende Generell del og Prinsipper for opplæringen.

Den nye generelle delen skal beskrive det forpliktende grunnsynet som skal prege og støtte pedagogisk praksis i skolen. Alle som arbeider i opplæringen, skal la dette grunnsynet prege planlegging, gjennomføring og videreutvikling av all opplæring fra grunnskole til videregående opplæring. Dokumentet skal gi føringer for opplæring i fag og prinsipper for skolens praksis, og skal tydeliggjøre opplæringens ansvar for danning og utvikling av elevenes helhetlige kompetanse. Videre anbefaler SRY at det norske trepartssamarbeidet i fag- og yrkesopplæringen bør synliggjøres i generell del.

Vedtak

SRY ønsker å forsterke fokuset på blant annet verdien av praktisk undervisning og utvikling av elevenes praktiske ferdigheter og læring ved bruk av flere læringsarenaer for utvikling og motivasjon av elevenes helhetlige kompetanse.

Andre temaer vil også være hensiktsmessig å fremme og SRY vil derfor avgi høringsuttalelse. En hurtigarbeidende arbeidsgruppe bestående av Espen Lynghaug (NHO), Bente Søgaard (YS), Marianne Løkholm Lewin (Utdanningsforbundet) og Rahman Chaudry (EO) utarbeider hørings svar som sendes SRY medlemmene for godkjenning før oversendelse. SRYs medlemmer/organisasjoner oppfordres til å sende eventuelle innspill direkte til arbeidsgruppen.

SRY-vedtakssak 8-02-2017. Vg3 i skole- Rett til skolebasert opplæring og konsekvenser av muligheten til å ta fagbrev etter et års opplæring

NELFO Buskerud har henvendt seg til faglig råd for elektrofag angående praksis i Buskerud hvor elever meldes opp til fagprøve etter fullført vg3 i skole. De hevder det spekuleres i ordningen for raskere å oppnå fagbrev, og mener det skal stilles krav om 1,5 års læretid for å avlegge fagprøve.

Saken er også behandlet av faglig råd for elektrofag som foreslår en presisering som slår fast at ingen kan avlegge fagprøven, før fullstendig læretid i bedrift er gjennomført.

SRY mener Vg3 i skole er og skal være en nødløsning for elever som ikke blir formidlet til lærekontrakt. Statistikken viser at antall elever som består fagprøven etter Vg3 i skole er relativt lite. Imidlertid er rådet usikker på om et krav om læretid for elever som har fullført Vg3 i skole før avleggelse av fagprøve er veien å gå. SRY mener saken bør fremmes for alle de faglige rådene og at SRY deretter drøfter saken.

Vedtak

SRY ønsker en bredere tilnærming til problemstillingen. SRY anbefaler direktoratet å innhente synspunkter fra de øvrige faglige rådene i saken. Saken legges frem for SRY etter at de faglige rådene har gitt innspill til saken.

4 Behandling av informasjons og diskusjonssaker

4.1 Presentasjon av ny tilbudsstruktur

Kunnskapsdepartementet presenterte hovedtrekkene i høringen om forslag til ny tilbudsstruktur. Høringen sendes etter planen ut 2 eller 3. mai 2017 med høringsfrist 1. september 2017.

SRY konstaterer at hovedtrekkene i departementets forslag til ny tilbudsstruktur avviker noe fra direktoratets forslag. SRY ser videre utfordringer knyttet til bredden i enkelte utdanningsprogram samt mediefagenes plassering i strukturen. Videre konstaterer SRY at temaet regionale kompetansesenter ikke er en del av forslaget til ny struktur, men at departementet jobber videre med saken.

Oppsummering av informasjon

SRY tar informasjonen til orientering og avventer publisering av høringsdokumentene.

4.2 SRYs internasjonale gruppe- Informasjon fra SIU om revisjon av Europass, Euroguidance og EQF

SIU informerte om EUs arbeid for å forbedre og forenkle utvalget av EUs mobilitetsverktøy på møtet. Dette arbeidet er knyttet til «New Skills Agenda for Europe» sin målsetning om å sikre at innbyggerne utvikler en god og sammensatt kompetanse for å øke sysselsetting, konkurransedyktighet og vekst i Europa.

Med utgangspunkt i New Skills Agenda har EU foreslått en revidering av EQF-rekommendasjonen og Europassbeslutningen. Forslagene innebærer en videreutvikling av det eksisterende dokumentbaserte Europassrammeverket til en digital plattform som skal inkludere og slå sammen et bredt spekter av tjenester og verktøy. Videreutviklingen innebærer at informasjon om opplæringstilbud, kvalifikasjonsnivå og kompetansebehov som i dag dekkes av Learning Opportunities and Qualifications Portal og

SAMARBEIDSRÅDET FOR YRKESOPPLÆRING

Schweigaards gate 15 B, Postboks 9359 Grønland, 0135 Oslo, telefon: +47 23 30 12 00

e-post: post@utdanningsdirektoratet.no, internett <http://www.udir.no/Spesielt-for/Fag-og-yrkesopplaring/Faglige-rad/>

EU Skills Panorama, skal innlemmes i den nye Europassportalen. I tillegg foreslås det økt synergi med kompetanse- og kvalifikasjonsrettede ordninger som det europeiske nettverket av arbeidsformidlingstjenester (EURES), og de europeiske og nasjonale informasjonsentrene ENIC-NARIC og YouthPass.

Kommisjonen har også foreslått at det utpekes et nasjonalt koordineringspunkt som skal koordinere oppgavene som i dag ivaretas av de tre kontaktpunktene for Europass, Euroguidance og EQF og finansieres gjennom EUs utdanningsprogram ERASMUS+. Dette koordineringspunktet skal motta og forvalte midler samt være nasjonalt kontaktpunkt i dialogen med EU-kommisjonen.

Oppsummering av informasjon

SRY tar informasjonen til orientering

4.3 Praksisbrevet- Status for ordningen

Praksisbrev ble innført som en ny opplæringsordning høsten 2016. Praksisbrevordningen er et toårig opplæringsløp på de yrkesfaglige utdanningsprogrammene. Målgruppen for ordningen er definert som elever fra grunnskolen som kan ha svake karakterer, høyt fravær, men som ikke har lærevansker eller særskilte opplæringsbehov, og som man antar over tid vil kunne oppnå kompetansemålene ved en mer praktisk opplæring i bedrift. Praksisbrevkandidater skal følge et toårig opplæringsløp som fører til en standardisert grunnkompetanse. Praksisbrevet blir dokumentasjon på et eget kompetansenivå under fag- og svennebrevet i ulike bransjer.

SRY mener at praksisbrevordningen som nå er innført ikke er i tråd med partenes forutsatte rammer for ordningen. Intensjonen med ordningen var at tilbudet skulle kunne gis til et fåtall elever som etter en vurdering ikke hadde forutsetninger for fullt løp mot fag/ svennebrev. Videre var intensjonen med ordningen at den skulle danne grunnlag for et videre utdanningsløp frem mot fag/ svennebrev og at praksisbrevkandidaten skulle motiveres og formidles til å fullføre full opplæring frem til fag/ svennebrev.

Regelverket for praksisbrevet er nå fastsatt og ordningen fremstår som en ordning for elever som kan ha svake karakterer, høyt fravær, men som ikke har lærevansker eller særskilte opplæringsbehov, og som man antar over tid vil kunne oppnå kompetansemålene ved en mer praktisk opplæring i bedrift. Denne definisjonen av målgruppen favner langt flere elever enn det som var intensjonen med forsøket. SRY er derfor svært bekymret for at ordningen vil utvikle seg til et nivå under fagarbeideren og at elever som ville kunne fullført en ordinær fagutdanning vil tilbys opplæring frem til praksisbrev.

Oppsummering av informasjon

Informasjonen tas til orientering. SRY ber departementet tilrettelegge for et møte med SRYs ledelse for å drøfte praksisbrevordningen

4.4 Yrkesfaglærerløftet – kombinerte etter- og videreutdanningstilbud for yrkesfaglærere (pilot)

Direktoratet ønsket å gi en oppdatert status for tiltaket om å «gi flere yrkesfaglærere gode tilbud om kompetanseutvikling gjennom å utvikle nye og mer relevante tilbud». De faglige rådene fikk en tilsvarende orientering på fellesdelen av rådsmøtene 5. og 6. april 2017.

Fem universitets- og høyskoleinstitusjoner (UH-institusjoner) er valgt ut til å delta i en pilotering av kombinerte etter- og videreutdanningstilbud for yrkesfaglærere som underviser i programfagene på yrkesfag. Med kombinerte tilbud mener vi at tilbudene både kan tas som etterutdanning eller som videreutdanning med studiepoeng (15 studiepoeng). Piloteringen skjer i tett samarbeid skoleeiere. Tilbudene har oppstart i løpet av våren og høsten 2017, og avsluttes innen våren 2018.

Det vil gis tilsammen 18 tilbud innen tre temaområder:

- pedagogiske metoder og yrkesdidaktikk
- elevkunnskap og veiledning
- yrkesfaglig kompetanse – i bredde og dybde.

Om lag 450 yrkesfaglærere fra 12 fylkeskommuner og én privat videregående skole vil motta tilbud. Deltakende skoleeiere får økonomisk godtgjøring per yrkesfaglærer som deltar i tilbudene.

- For lærere som tar tilbud som videreutdanning får skoleeier enten vikar- eller stipendmidler tilsvarende satsene som benyttes i Kompetanse for Kvalitet.
- For lærere som tar tilbud som etterutdanning mottar skoleeier stimuleringsmidler.

Oppsummering av informasjon

Informasjonen tas til orientering.

5.4 Departementets oppfølging av SRYs Y- nemndsrapport

Kunnskapsdepartementet informerte om at SRYs Y- nemndsrapport er drøftet i møte med Forum for Fylkesutdanningssjefer (FFU). Departementet har ikke konkludert i saken og vil komme tilbake til SRY med en sak når konklusjonene foreligger.

Oppsummering av informasjon

Informasjonen tas til orientering.

6 Eventuelt

6.1 Hvordan få løftet frem større fokus på HMS i fag- og yrkesopplæringen

Noen av landsforeningene i NHO ønsker å løfte frem et større fokus på HMS i fag- og yrkesopplæringen. SRY mener at innspillet best ivaretas ved å oversende det til de faglige råden

6.2 utfordringer med avvik mellom fylkesstatistikken og den nasjonale statistikken knyttet til søkere til yrkesfag

NHO mener det er utfordringer knyttet til avvik mellom fylkesstatistikken og den nasjonale statistikken knyttet til søkere til yrkesfag. SRY ber om at problemstillingen med avvikene oversendes Utdanningsdirektoratets statistikkavdeling.

6.3 Kort informasjon om Skole- NM 2017

LO informerte om Skole- NM som arrangeres 26- 27 april og oppfordret alle organisasjoner til å informere i egen organisasjon om arrangementet.

7. Evaluering av møte

SRY var godt fornøyd med saksfremlegg og gjennomføring av møtet.

Vår saksbehandler: Sekretariatet for SRY

E-post: post@utdanningsdirektoratet.no

Vår dato:

14.06.2017

Vår

referanse:

2017/109

Deres dato:

Deres

referanse:

SRY-møte 3 2017

Dato: 22.06.2017
Sted: Utdanningsdirektoratet

SRY- orienteringssak	Kompetanse pluss og koblingene mot fag- og yrkesopplæringen
Dokument	Til orientering
Innstilling	SRY tar informasjonen til orientering.
Vedlegg	

Bakgrunn for saken

Kompetansepluss (tidligere Basiskompetanse i arbeidslivet – BKA) er en tilskuddsordning for opplæring i grunnleggende ferdigheter i lesing, skriving, regning, muntlig, ict og norsk eller samisk. Ordningen skal bidra til at voksne får nødvendig kompetanse til å mestre krav og omstilling i arbeidslivet.

Ordningen administreres av Kompetanse Norge. Direktør i Kompetanse Norge vil informere om ordningen og hvordan Kompetansepluss kan kobles til fagopplæringen.

Oppsummering av informasjon

SRY tar informasjonen til orientering.

SRY-møte 3 2017

Dato: 22.06.2017
Sted:

SRY-orienterings sak	Modulstrukturert opplæring for voksne – en orientering om fremdrift i oppdraget
Dokument	Til orientering
Innstilling	Informasjonen tas til orientering
Vedlegg	

Bakgrunn for saken

Vi viser til tidligere orienteringer om status for oppdrag 12-16 *Utvikle moduler for utvalgte lærefag og gjennomføre forsøk med modulstrukturert opplæring for voksne på videregående opplærings* og sak om *Utkast til rammer og prinsipper for modulstrukturering og modulutvikling i fag- og yrkesopplæring for voksne*.

Vi vil her orientere om utviklingen i moduleringsarbeidet og i arbeidet med forsøk i fylkeskommunene om utprøving av modulstrukturert opplæring per juni 2017.

Modulstrukturerte læreplaner

Modulstrukturerte læreplaner i produksjonsteknikkfaget, gjenvinningsfaget, salgafaget, fiske- og fangstfaget, dataelektronikerfaget, automatiseringsfaget og aktivitetfaget er nå ferdigstilt. Videre blir læreplanene i logistikkfaget, renholdsoperatørfaget, institusjonskokkfaget og kokkfaget modulisert i løpet av sommeren.

De modulerte læreplanene består av 5 – 7 moduler. De er bygd opp på følgende måte:

- En felles inngangsmodul legger vekt på arbeidslivskunnskap, demokratiutvikling og det flerkulturelle samfunnet. Den inneholder kompetansemål fra fellesfagene samfunnsfag Vg1/Vg2 og norsk Vg2/norsk for språklige minoriteter med kort botid Vg2.
- De øvrige modulene inneholder kompetansemål på Vg3 i programfaget og enkelte kompetansemål fra Vg1/Vg2 som er nødvendige for fagprøven. Alle Vg3-mål er tatt med.
- Modulene inneholder kompetansemål fra fellesfagene som er relevante for yrkesutøvelsen i lærefaget. I norskfaget er kompetansemålene hentet fra norsk Vg2/norsk for språklige minoriteter med kort botid Vg2.

Vurderingsordning

Vurderingsordningen som er utviklet i forbindelse med forsøk med modulstrukturerte læreplaner, går ut på at deltakerne etter opplæring i hver enkelt modul skal ha en vurdering. Vurderingen skal foregå lokalt på bakgrunn av bestemmelsene om underveisvurdering i forskrift til opplæringsloven §§ 3-11 og 4-7. Vurderingen skal gi uttrykk for om kompetansen til deltakeren ved avslutning av opplæringen i modulen er godkjent/ikke godkjent. Vurderingen skal dokumenteres på et kompetansebevis. Vurderingsordningen vil bli drøftet med de faglige rådene 14. – 15. juni.

Når deltakeren har fått vurderingen «godkjent» i alle modulene i lærefaget, kan vedkommende melde seg opp til fag/svenneprøven. I lærefag hvor det er knyttet offentlige nasjonale eller internasjonale sertifiseringer for å få utskrevet et fag/svennebrev, gjelder slike sertifiseringsforutsetninger også i forsøket, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-67 sjette ledd.

Forsøk i fylkeskommunene

Syv fylkeskommuner har søkt om deltakelse i forsøket om utprøving av modulstrukturert opplæring som ble lyst ut i slutten av februar. Forsøksperioden er september 2017 – august 2020.

I utlysningsteksten ba Utdanningsdirektoratet fylkeskommunene om å foreslå organisering av opplæringen der de skulle legge vekt på følgende:

- Opplæringen skal i størst mulig grad finne sted på arbeids-/praksis plass
- Opplæringen skal tilrettelegges fleksibelt for den enkelte deltaker

Udir vil presisere overfor fylkeskommunene som får innvilget forsøk, at deltakeren skal ha gjennomført praksistilknyttet opplæring som har gitt deltakeren nødvendig kompetanse til å kunne fremstille seg for fag- og svenneprøven når en modul er fullført. Det er fylkeskommunens ansvar å sørge for at den rette kompetanse er oppnådd, på linje med ansvar den har for andre kandidater som fremstiller seg til fag/svenneprøven.

Udir vil ellers legge vekt på å få prøvd ut modulstrukturert opplæring blant flest mulig voksne deltakere i flest mulig lærefag, for å ha et best mulig grunnlag å vurdere modulstrukturert opplæring på når forsøksperioden er over. Vi vil videre ta hensyn til variasjon i størrelse, befolknings sammensetning og geografisk spredning når vi velger ut forsøksfylkene. Fylkeskommunene vil få svar på søknadene om deltakelse i forsøket innen 15. august.

Oppsummering av informasjon

Informasjonen tas til orientering

Vår saksbehandler: Sekretariatet for SRY

E-post: post@utdanningsdirektoratet.no

Vår dato:
06.06.2017
Vår
referanse:
2017/109

Deres dato:

Deres
referanse:

SRY-møte 3 2017

Dato: 22.06.2017
Sted: Utdanningsdirektoratet

SRY- orienteringssak	Rapport fra SRYs internasjonale gruppe
Dokument	Til orientering
Innstilling	SRY tar rapport fra internasjonal gruppe til orientering
Vedlegg	

Bakgrunn for saken

Samarbeidsrådet for yrkesopplæring (SRY) vedtok 6. september 2012 å nedsette" en arbeidsgruppe som skal vurdere hvordan SRY og faglige råd kan involveres i arbeid med internasjonale spørsmål i fag- og yrkesopplæringen". Gruppen lagde i 2013 en strategiplan for internasjonalisering av fag- og yrkesopplæringen som ble vedtatt i SRY. Strategiplan for internasjonalisering av fag- og yrkesopplæringen (2013) baserer seg blant annet på Stortingsmelding 14 (2008-2009) *Internasjonalisering av utdanning. Tiltak for grunnopplæringen som framhever internasjonalisering som et virkemiddel for kvalitet og faglig utvikling*. Meldingen vektla blant annet at partene i arbeidslivet bør involveres sterkere i arbeidet med internasjonale spørsmål knyttet til fag- og yrkesopplæringen, ikke bare for å øke mobilitet i fag- og yrkesopplæring, men også i arbeidet med internasjonalisering hjemme med sikte på å øke kvaliteten i opplæringen.

Arbeidsgruppen revitaliserte sitt arbeid fra september 2015. Gruppen fremmet i SRY-møtet 04.04.16 forslag til tiltak de ville prioritere for internasjonalisering ute og hjemme. Prioriteringene er som følger:

«*Internasjonalisering hjemme:*

- *Tiltak EU: SRYs gruppe for internasjonalisering spiller inn forslag til temaer til SIUs årlige konferanse om internasjonalisering i grunnopplæringen med henblikk på en ev. egen sesjon om fag- og yrkesopplæring. SRYs internasjonale gruppe vurderer i samarbeid med UDIR på bakgrunn av strategiplan ev. internasjonalt tema for diskusjon på et fellesmøte SRY/FR.*
- *Tiltak EU: Møtedokumenter fra møter i DGVT/ACVT og EAFA og OECD-prosjektet publiseres på nettsiden om fag- og yrkesopplæring. Alle medlemmene i SRY oppfordres til å holde seg orientert om sakene og spille inn til internasjonal gruppe etter eget ønske.*
- *Tiltak EU: KD inviterer partene til DGVT-formøter (2 ganger per år)¹. UDIR ved sekretær for den internasjonale gruppen (som også er ACVT myndighetsrepr.) og SIUs observatør i SRY inviteres som observatører i formøtene.*

¹ DGVT (Directors Generals for Vocational Training) og ACVT (Advisory Committee for Vocational Training) har 2 møter per år hver og agendapunkter korresponderer i stor grad mellom de to fora.

Internasjonalisering ute:

- *Tiltak OECD: SRYs gruppe for internasjonalisering deltar i OECD-prosjektet om workbased learning på workshop i april 2016 og ev. andre møter knyttet til dette prosjektet. UDIR dekker kostnader for å delta i arbeidet.*
- *Tiltak EU: SRY undertegnet i juni 2015 pledge i European Alliance for apprenticeship². Kristian Ilnes er kontaktperson for SRY. UDIR dekker kostnader for et medlem å delta på ev. nettverksmøter.*
- *Tiltak EU: Ansvaret for Refernet er fra 2016 lagt til SiU. Nasjonalt har DGVT-repr. prioritert høyest følgende Rigaprioriteringer: teachers and trainers and workbased learning in all its forms fra (Jf de mellomstiklige rapporteringene (MTD) Norge skal rapportere på til CEDEFOP i tråd med syklusen i Cedefop monitoring report 2016-2020). Partene meldte inn prioriteringen til DGVT-representant.*
- *Tiltak EU: SRY inviterer DGVT-representant (og ev. ACVTs myndighetsrepresentant) 1-2 ganger pr år for å oppsummere og diskutere pågående saker med SRY. Ved ev. tema som berører FR vil et ev fellesmøte SRY/FR vurderes for dette.»*

Det vil bli gitt en muntlig presentasjon og gjennomgang av gruppens aktiviteter for 2016/2017 i SRY-møtet 22.06.17.

Gruppen har i hovedsak prioritert følgende av ovennevnte tiltak:

- OECDs prosjekt for workbased learning, herunder workshop Bern.
- Den europeiske alliansen for lærlinger (EAFA) – ref. SRYs opprop, eller «Pledge».
- Europeiske prosesser og saker som diskuteres i ACVT/DGVT: for eksempel arbeid med kvalitet i lærlingeordninger.
- IKG- konferansen, SiU, - representant i planleggingsgruppen.
- Den europeiske yrkesopplæringsuken (Skills week).

Forslag til nytt mandat som er foreslått av SRY for nyoppnevning SRY i 2017 sier følgende: «SRY skal ha en aktiv rolle i det internasjonale samarbeidet for å utvikle fag- og yrkesopplæringen». På bakgrunn av dette ønsker gruppen å revidere strategiplanen når nyoppnevning SRY er foretatt etter sept. 2017.

Oppsummering av informasjon

SRY tar rapport til orientering.

² SRYs pledge til EAFA= European Alliance for Apprenticeship (EUs svar på samfunnskontrakten) finnes her: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1149&langId=en&idDataTable=88>

Utdypende informasjon om noen sentrale, internasjonale prosjekt og arenaer for samarbeid om fag- og yrkesopplæring

OECD: OECD-prosjektet læring for arbeidslivet

Norge ved Utdanningsdirektoratet deltok i et OECD-prosjekt om læring i arbeidslivet. Hensikten med prosjektet var å dokumentere hvordan bedre utnytte økonomiske og sosiale fordeler som læring i arbeidslivet gir. Prosjektet samlet erfaringer om utvikling av politikk og praksis på feltet, og endte opp med anbefalinger til land. Prosjektet bestod av 6 moduler.

Norge finansierte en modul i prosjektet om «Strengthening incentives and implementation», og SRYs internasjonale gruppe deltok i en følgegruppe til prosjektet. Deltakelsen innebar å gi innspill til OECD om retninger på prosjektet, formidle erfaringer fra Norge, delta på workshop og gi innspill til oppfølging av prosjektet nasjonalt.

Prosjektet bestod av følgende 6 moduler:

1. Identifying the cost and benefits of work-based learning, European Commission, Germany
2. Strengthening incentives and implementation, Norway
3. Strengthening school-to-work transition, United States
4. Promoting innovation and economic growth, United Kingdom
5. Certifying and recognizing work-based learning, Switzerland, Germany
6. Strengthening guidance and career information, Scotland, Germany, Switzerland

Modulen som Norge finansierte ble koblet til modul 1 om kost og nytte av lærlingordninger. Internasjonal gruppe deltok på del 2 i prosjektet som var en workshop 27.-29. april 2016 der flere land kom sammen for å diskutere tema med utgangspunkt i egne erfaringer. Sveits var vertskap. Synteserapport med konklusjoner, erfaringer og anbefalinger fra alle moduler er publisert av OECD. SRY behandlet sak knyttet til prosjektet i 2017 og det ble bestemt at videre oppfølging skal knyttes til arbeidsgruppen som skal se på virkemiddelbruken i fag- og yrkesopplæringen. Kristian Ilnér fra SRY internasjonale gruppe deltar i denne arbeidsgruppen.

EU European Alliance for Apprenticeship (EAfA): EAfA er et EU-initiativ/nettverk som i 4 år har invitert regjeringer og andre interessenter som bedrifter, sosiale partnere, organisasjoner, yrkesutdannelse/skoler, regioner, ungdomsrepresentanter og andre til å samarbeide og skape interesse for lærlingordningen. Kristian Ilnér, SRY/NHO, er kontaktperson.

DGVT/ACVT: DGVT= Director Generals in Vocational Training: Sture Berg Helgesen, KD er DGVT-representant. ACVT= Advisory Committee Vocational Training: Fride Burton (Udir.) er myndighetsrepresentant i ACVT og Trude Tinnlund (LO) og Kristian Ilnér (NHO) er henholdsvis arbeidstakerrepresentant og arbeidsgiverrepresentant i ACVT³.

Refernet: ReferNet er Cedefops nettverk for kunnskap og dokumentasjon i fag- og yrkesopplæringen, og her deltar Norge på lik linje med andre EU-land. Norges kontraktsforpliktelser til Cedefop innebærer å samle inn informasjon, vurdere og rapportere om norske utviklingstrekk rettet mot et europeisk publikum. Rapporter leveres på vegne av det norske ReferNettverket, som består av de sentrale aktørene innen fag- og yrkesopplæring i Norge. Nettverket administreres av SIU.

European Quality Assurance in Vocational Education and Training (EQAVET): EQAVET er et nettverk av medlemsland, sosiale partner og EU-kommisjonen som arbeider for å fremme europeisk samarbeid for å utvikle og forbedre kvalitetssikringen i yrkesopplæringen ved å bruke den europeiske referansegrunnlaget for kvalitetssikring. Utdanningsdirektoratet deltar i nettverket på vegne av Norge.

³ DGVT= Directors Generals in Vocational Training; ACVT= Advisory Committee for Vocational Training («EUs SRY»).

Vår saksbehandler: Sekretariatet for SRY

E-post: post@utdanningsdirektoratet.no

Vår dato:
14.06.2017
Vår
referanse:
2017/109

Deres dato:

Deres
referanse:

SRY-møte 3 2017

Dato: 22.06.2017
Sted: Utdanningsdirektoratet

SRY-orienteringssak	Nyoppnevning av SRY
Dokument	Til orientering
Innstilling	SRY tar informasjonen til orientering.
Vedlegg	

Bakgrunn for saken

Kunnskapsdepartementet skal oppnevne nye representanter til SRY for perioden 2017 – 2021. Kunnskapsdepartementet vil gi en muntlig orientering om nyoppnevningen på møtet 22.6.2017

Oppsummering av informasjon

SRY tar informasjonen til orientering.

Vår saksbehandler: Sekretariatet for SRY

E-post: post@utdanningsdirektoratet.no

Vår dato:
14.06.2017
Vår
referanse:
2017/109

Deres dato:

Deres
referanse:

SRY-møte 3 2017

Dato: 22.06.2017
Sted: Utdanningsdirektoratet

SRY- orienteringssak	Fellesmøte mellom SRY og arbeidsutvalgene i faglige råd om høring - tilbudsstrukturen
Dokument	Til orientering
Innstilling	SRY tar informasjonen til orientering.
Vedlegg	Kort oppsummering

Bakgrunn for saken

Med bakgrunn i henvendelser fra flere av de faglige rådene ble det avholdt et fellesmøte mellom SRY og arbeidsutvalgene om høring – tilbudsstrukturen. Hensikten med møte var å identifisere overordnede utfordringer knyttet til høringsforslaget fra de ni faglige rådene. Vedlagt en kort oppsummering av fellesmøte som viser utvalgte problemstillinger.

Oppsummering av informasjon

SRY tar informasjonen til orientering.

Kort oppsummering av fellesmøte for SRY og arbeidsutvalgene i faglige råd mandag 12. juni 2017

Sted: Utdanningsdirektoratet, Møterom 5, 1. etg

Møteramme: 08.30 – 10.15

Møteleder: Trude Tinnlund

Møtedeltagere: Se vedlegg

Dagsorden

1. Velkommen v/Trude Tinnlund, leder av SRY
2. Høring- Forslag til ny tilbudsstruktur i yrkesfaglige utdanningsprogram
3. Kommentarer og overordnede utfordringer knyttet til høringsforslaget fra de ni faglige rådene (5 minutter pr. råd)

Kort oppsummering av møtet

Leder i SRY ønsket velkommen og orienterte om at SRYs ledelse hadde tatt initiativ til møte med bakgrunn i innspill fra flere av de faglige rådene. Hensikten med møte var å identifisere overordnede utfordringer knyttet til høringsforslaget fra de ni faglige rådene.

Alle de faglige rådene informerte om at de er godt i gang med å behandle høring om ny tilbudsstruktur i yrkesfaglige utdanningsprogram. Rådene kommenterte kort de endringer og utfordringer som er foreslått i tilbudsstrukturen innenfor sine respektive utdanningsprogram. Rådene vil behandle saken videre på sine respektive rådsmøter 14 og 15 juni. Videre har noen av de faglige rådene behov for møter i august for å ferdigstille høringssvarene.

Med bakgrunn i rådernes presentasjoner var møtet enige om at det peker det seg ut fire overordnede problemstillinger som rådene bør vurdere å uttale seg om i høringen:

- ✓ Fordypningsområder – Det synes å være ulike oppfatninger blant de faglige rådene på hva et fordypningsområde kan/ skal være.
- ✓ Satsningen på IKT, data og ny teknologi i yrkesfaglig utdanningsprogram.
- ✓ Mediefagenes innplassering i tilbudsstrukturen.
- ✓ Regionale kompetansesentre - Ikke en del av høringen.

Oppsummeringen legges også frem for SRY.

Vedlegg: Deltagerliste

SRY
Trude Tinnlund
Carl E. Rønneberg
Einar Hanisch
FRBA
Hege Espe
FRDH
Marianne Monsrud
FREL
Are Solli
FRHO
Tonje Thorbjørnsen
Anne Yun Rygh
FRMK
Knut Øygard
FRNA
Trine Merethe Paulsen
FRSS
Christian Danielsen
Anne Røvik Hegdahl
FRTIP
Liv Christiansen
Tone Kjersti Belsby
Udir
Knut Maarud
Aina Helen Bredesen
Mari Bakke Ingebretsen
Benedicte Bergseng
Ragnhild Bølviken
Karl Gunnar Kristiansen
Monika Thollefsen

Vår saksbehandler: Avdeling for fag- og yrkesopplæring
Epost: post@udir.no
Tlf.: 23 30 12 00

Vår dato: 15.6.2017
Vår referanse:

Deres dato:
Deres referanse:

SRY-møte 3 2017

Dato: 22.06.2017
Sted: Oslo

SRY-sak 9-03-2017	Nyoppnevning av faglige råd: Mandat og retningslinjer
Dokument	Til beslutning
Forslag til vedtak	Vedtaket formuleres etter diskusjon i SRY
Vedlegg	1. Mandat for faglige råd 2. Utkast til retningslinjer for partsamarbeidet (mandatet er også inkludert her)

1. Bakgrunn for saken

De faglige rådene skal oppnevnes til høsten for en ny periode. Kunnskapsdepartementet har delegert myndigheten til å oppnevne faglige råd til Utdanningsdirektoratet, inkludert fastsettelse av mandat.

Utdanningsdirektoratet la frem forslag til mandat for faglige råd på SRY-møte 26.04.17. Utdanningsdirektoratet foreslo her også å lage utkast til reviderte retningslinjer for samarbeidet mellom SRY, faglige råd og Utdanningsdirektoratet. Her utdypes rammene de faglige rådene skal ha for sitt arbeid, og involveringen av de faglige rådene i saksgangen for både læreplaner og tilbudsstruktur.

2. Vedtaket fra SRY-møte 24.april og videre prosess

«SRY ber om et møte med Utdanningsdirektoratet der følgende punkter drøftes.

- ✓ Beslutningsmyndighet på faglig innhold for faglige råd
- ✓ De faglige rådenes ansvar for å gi råd til SRY
- ✓ Honorar for arbeid i arbeidsgrupper/ ressursgrupper i faglige råd
- ✓ Oppnevning av medlemmer fra andre organisasjoner enn partene i arbeidslivet

Fra SRY deltar Benedikte Sterner og Carl Rønneberg. Mandatet legges frem på nytt for SRY på møte 22.juni 2017»

Oppfølgingsmøte ble avholdt 5. mai. I tillegg ble det avholdt et formøte til SRY-møte 15.juni.

Utdanningsdirektoratet har etter møtene jobbet etter følgende spor knyttet til vedtaket:

1. Innflytelse på faglig innhold for faglige råd:
 - Samarbeidet om behandling av endringsforslag knyttet til læreplaner og tilbudsstruktur utdypes i retningslinjene. For Vg3 beskrives rutinene i tråd med praksis fra pilot om større innflytelse på læreplaner på Vg3.
 - SRY vil følge opp med prosess mot KD, eventuelt Stortinget, knyttet til overføring av beslutningsmyndighet over faglige spørsmål. Det ble presisert at partene ikke ønsker å overta beslutningsmyndighet i forvaltnings spørsmål.
2. En arena for dialog mellom SRY og faglige råd videreføres. Samarbeidet omtales i retningslinjene.

3. Det utarbeides et dokument som grunnlag for diskusjon om utbetaling av honorar til arbeidsgrupper som oppnevnes av faglige råd.
4. Følgende alternative formulering knyttet til andre organisasjoners oppnevning i faglige råd foreslås tatt inn i mandatet:
«I forståelse med faglige råd, kan rådene suppleres med andre organisasjoner i de tilfeller nødvendig kompetanse ikke kan hentes fra partene i arbeidslivet»

I tillegg er mandatet videreutviklet i henhold til andre kommentarer og innspill som kom frem på SRY-møtet 26.4 og prosessen som har vært i etterkant. Omtale av eksamensnemder er tatt ut fra første utkast, da dette ikke har vært en oppgave for faglige råd tidligere, og vi viderefører derfor dagens praksis her.

Det er enkelte uklarheter knyttet til tolkningen av ILO-konvensjonen som det jobbes med å få avklart.

3. Utkast til retningslinjer

Utdanningsdirektoratet har skrevet utkast til retningslinjer ut fra formuleringen i mandatet om at myndighetene skal legge særlig stor vekt på endringsforslag for tilbudsstruktur på Vg3 og læreplaner på Vg3. De reviderte retningslinjene skal gjenspeile arbeidsmåter og erfaringer i piloten om større innflytelse på læreplaner på Vg3 (Oppdragsbrev 3-15).

4. Forslag til vedtak

Vedtak formuleres etter diskusjon i SRY

Mandat for faglige råd

Formål

De faglige rådene er rådgivende organ for statlige utdanningsmyndigheter. De skal fremme behov og synspunkter fra arbeidslivet ovenfor myndighetene. De faglige rådene skal ha innflytelse på hele opplæringsløpet.

Arbeidslivets kontinuerlige fornyelse gir det offentlige fagopplæringssystemet en utfordring i å holde tritt med endringene. Samfunnet er avhengig av opplæringstilbud som er attraktive både for elever og bedrifter. Et sterkt partssamarbeid er avgjørende for å sikre at opplæringstilbudene endres i takt med kompetansebehov i arbeidslivet.

Partssamarbeidet i fagopplæringen er forankret i nasjonal lovgivning og internasjonale forpliktelser. Samarbeidet skjer gjennom ulike konstellasjoner på ulike forvaltningsnivå. Organisasjonene kjenner behovet for kompetanse i arbeidslivet, mens myndighetene kjenner nasjonale mål og vilkår som er satt på politisk og administrativt nivå. Hensikten er at vi sammen skal komme fram til løsninger som på best mulig måte ivaretar individets, arbeidslivets og samfunnets behov for kompetanse.

Hvert fag eller fagområde som har læretid i bedrift, samt yrkeskompetansecfag, skal være knyttet til et faglig råd. Rådene bidrar til å utvikle fag- og yrkesopplæringen innen de respektive fag og tilgrensende fagområder.

Gjennom samarbeid med myndighetene får de faglige rådene innsyn i ulike hensyn og prosesser som myndighetene er satt til å ivareta. De faglige rådene er bindeledd mellom myndighetene og organisasjonene, og skal sikre at informasjonsflyt og kompetanseoverføring går begge veier. Rådene skal samarbeide seg imellom i saker som berører flere råd, og med SRY i saker som er overordnede.

Oppgaver

De faglige rådene skal identifisere behov i arbeidslivet for kvalifiserte fagarbeidere, og foreslå løsninger som kan bidra til å heve kvaliteten på opplæringen og inntaket av lærlinger.

De faglige rådene har et særskilt ansvar for å fremme forslag¹ til endringer i læreplaner og tilbudsstruktur på Vg1, Vg2, og Vg3.

Myndighetene skal legge særlig stor vekt på forslag fra faglig råd om endringer i læreplaner på Vg3 og tilbudsstruktur på Vg3. Dette innebærer at myndighetene skal legge til rette for å iverksette forslag til endringer i læreplaner på Vg3 og tilbudsstruktur på Vg3 dersom de ikke er i strid med opplæringslov eller forskrift, de ikke har større økonomiske konsekvenser og ikke har vesentlige konsekvenser for innhold eller struktur på Vg1 og Vg2.

Beslutningsmyndigheten ligger hos Utdanningsdirektoratet og Kunnskapsdepartementet.

En gang i løpet av oppnevningsperioden skal faglige råd utarbeide en redegjørelse for den faglige utviklingen og om endringer i bransjen som får betydning for utdanningstilbudet. Arbeidet skal baseres på bransjekunnskap, tilgjengelig forskning, analyser og prognoser.

I tillegg har faglige råd ansvar for å foreslå sakkyndige til NOKUTs arbeid med godkjenning av utenlandsk utdanning, samt foreslå medlemmer til læreplangrupper og nasjonale klagenemder.

¹ Forslagene skal være i tråd med retningslinjene for samarbeidet mellom SRY, faglige råd og Utdanningsdirektoratet og gjeldende retningslinjer for utvikling av læreplaner og endringer i tilbudsstruktur.

Sammensetning, oppnevning og organisering

De faglige rådene oppnevnes for inntil fire år av gangen.

De faglige rådene skal være sammensatt av like mange representanter fra arbeidstaker og arbeidsgiver. Skoleeier skal være representert i rådene. Pedagogisk personell og elever skal også være representert i rådene.

I forståelse med faglige råd, kan rådene suppleres med andre organisasjoner i de tilfeller nødvendig kompetanse ikke kan hentes fra partene i arbeidslivet. Observatører fra statlige myndigheter tilknyttet det enkelte faglige råd kan oppnevnes ved behov. Statlige utdanningsmyndigheter er ikke representert.

I samarbeid med Utdanningsdirektoratet kan de faglige rådene ved behov trekke inn ytterligere spisskompetanse. Organisasjonene må selv dekke tapt arbeidsfortjeneste for eventuelle arbeidsgrupper. Utdanningsdirektoratet dekker utgifter til reise og opphold.

De faglige rådene konstituerer seg selv.

Utdanningsdirektoratet er sekretariat for de faglige rådene.

(UTKAST) Retningslinjer

for samarbeidet mellom Samarbeidsrådet for yrkesopplæring (SRY), de faglige rådene og Utdanningsdirektoratet

Gjeldende fra 2017

Innholdsfortegnelse

1. Kort om partssamarbeidet på yrkesfagfeltet	3
Internasjonale forpliktelser.....	3
Nasjonal lovgivning	3
2. Oppnevning	4
3. Mandater	5
Mandat for faglige råd	5
Mandat for samarbeidsrådet for fagopplæring (SRY).....	6
4. Generelt om arbeid med endringsforslag	6
Grunnleggende prinsipper	6
Dokumentere behovet for endring.....	7
Utviklingsredegjørelser	8
5. Endringer i tilbudsstrukturen	8
Mulig grunnlag for å gjøre endringer.....	8
Saksgang for endringer i tilbudsstrukturen.....	10
6. Endringer i læreplaner.....	11
Generelt om læreplanprosesser	11
Spesielt om utvikling av og endringer i læreplaner på Vg3.....	13
Spesielt om læreplaner på Vg1 og Vg2	13
7. Andre oppgaver.....	14
Foreslå medlemmer til klagenemder	14
Søknader om forsøk.....	14
8. Organisering av arbeidet	14
Rådenes arbeidsform	14
Samarbeid mellom faglige råd og med SRY	15
Sekretariatet.....	15

1. Kort om partssamarbeidet på yrkesfagfeltet

I Norge er fag- og yrkesopplæringen en integrert del av den offentlige grunnopplæringen. Hovedmodellen er to år i skole og to år i bedrift, men det finnes også mange andre opplæringsmodeller og kombinasjoner av opplæring i skole eller i bedrift. De to læringsarenaene er likeverdige.

Trepartssamarbeidet om fag- og yrkesopplæringen handler om at arbeidslivets organisasjoner og myndighetene sammen skal komme fram til gode løsninger. Organisasjonene kjenner behovet for kompetanse i arbeidslivet, mens myndighetenes representanter kjenner nasjonale mål og vilkår som er satt på politisk og administrativt nivå. Hensikten er at vi sammen skal komme fram til løsninger som på best mulig måte ivaretar både individets, arbeidslivets og samfunnets behov for kompetanse.

SRY og de faglige rådene er rådgivende organ for utdanningsmyndighetene. Retningslinjene er underordnet og en utdyping av mandatet til rådene. Retningslinjene er bindende, men de kan justeres etter behov.

Retningslinjene klargjør hvordan samarbeidet mellom myndighetene og partene i arbeidslivet på yrkesfagfeltet skal foregå. De beskriver rutiner for saksgang for saker som behandles både i rådene og i Utdanningsdirektoratet og beskriver hvordan rådenes og sekretariatets arbeid organiseres.

Internasjonale forpliktelser

Norge ratifiserte ILO-konvensjonen¹ av 23.06.1975 nr. 142 om yrkesrettledning og yrkesopplæring² i 1976. Konvensjonen forplikter statene til å utforme og gjennomføre politikk, retningslinjer og tiltak på yrkesveiledning og yrkesopplæring i samarbeid med arbeidstakernes og arbeidsgivernes organisasjoner, og med andre interesserte organisasjoner. Det er betinget av at det «høver og er i samsvar med nasjonal lov og praksis» (art. 4 og 5). Med dette fastslo Stortinget at partene i arbeidslivet skal ha avgjørende innflytelse på utformingen av fag- og yrkesopplæringen i Norge.

I tilknytning til konvensjonen anbefaler ILO-rekommandasjon nr. 150 blant annet representasjon fra arbeidstakernes og arbeidsgivernes organisasjoner «i de organer som er ansvarlig for styringen av offentlige opplæringsinstitusjoner og for tilsynet med deres virksomhet» (art. 69). Dagens lovregulering av styringsordningen i fagopplæringen i Norge bygger i stor grad på dette utgangspunktet.

Nasjonal lovgivning

Samarbeidsorganet for fag- og yrkesopplæringen (SRY) og de nasjonale faglige rådene er rådgivende organ for utdanningsmyndighetene. Stortinget sluttet i 2004 seg til at Utdanningsdirektoratet er sekretariat for SRY og de faglige rådene.

Samarbeidsorganet for fag- og yrkesopplæringen (SRY)

SRY³ skal være et forum for dialog mellom departementet, partene i arbeidslivet, elev- og lærerorganisasjonene og skoleeier. Det er departementet som fastsetter mandat for SRY. Mandatet inneholder en nærmere beskrivelse av SRY sine oppgaver.

De faglige rådene

Det skal også oppnevnes nasjonale faglige råd for fag- og yrkesopplæringen.⁴ I bestemmelsen er det fastsatt at hvert fag eller fagområde som kan ha læretid i bedrift skal være tilknyttet et faglig råd. Det er etablert åtte faglige råd, ett for hvert utdanningsprogram.

¹ The International Labour Convention

² ILO-rekommandasjon nr. 150

³ Se opplæringsloven § 12-1.

⁴ Se opplæringsloven § 12-2.

Utdanningsdirektoratet fastsetter mandat for de faglige rådene etter delegasjon fra Kunnskapsdepartementet. Mandatet pålegger de faglige rådene konkrete oppgaver i utformingen av fag- og yrkesopplæringen.

2. Oppnevning

SRY og de faglige rådene oppnevnes for inntil fire år.

Kunnskapsdepartementet oppnevner SRY, **og har vedtatt nytt mandat for SRY for oppnevningsperioden 2017-2021.**

Kunnskapsdepartementet har delegert myndigheten til å oppnevne de faglige rådene til Utdanningsdirektoratet. Utdanningsdirektoratet har vedtatt nytt mandat for de faglige rådene for oppnevningsperioden 2017-2021.

Departementet (Utdanningsdirektoratet ved delegasjon) avgjør etter forslag fra SRY hvilke faglige råd som skal oppnevnes, størrelsen på rådene, hvilke faglige felt det enkelte rådet skal dekke og mandat for oppgavene⁵.

Medlemmene og varamedlemmene i SRY og de faglige rådene oppnevnes etter forslag fra organisasjonene. Medlemmene representerer en organisasjon, og har ansvar for at synspunkt som fremmes er forankret i egen organisasjon. Medlemmene må jobbe aktivt for å innhente kunnskap fra bransjen om endrede kompetansebehov. Hvert medlem har en oppnevnt vararepresentant og medlemmet har ansvar for å ivareta dialogen dem imellom.

Det er plikt til å la seg oppnevne til SRY og til de faglige rådene.⁶ Det betyr at den som blir oppnevnt, er pliktig til å ta imot vervet. Personer som foreslås må være forespurt på forhånd, og deltakelsen må være avklart med arbeidsgiver.

Medlemmene i rådene skal til sammen dekke hele kompetanseområdet som utdanningsprogrammene består av. Organisasjonene som oppnevnes i rådene bør reflektere størrelsen på lærefagene i utdanningsprogrammene målt i antall lærlinger.

SRY og de faglige rådene skal være sammensatt med minst 40 prosent av begge kjønn i de enkelte rådene⁷.

Rådsmedlemmene kan skiftes ut i løpet av oppnevningsperioden. Organisasjonen som er oppnevnt skal da foreslå et nytt medlem. Sekretariatet kan be organisasjonene foreslå et nytt medlem dersom et medlem gjentakende ganger ikke deltar i rådets arbeid.

⁵ Se opplæringsloven § 12-2

⁶ Se opplæringsloven § 12-7.

⁷ Se lov om likestilling mellom kjønnene § 13

3. Mandater

Mandatene under gjelder for oppnevningsperioden 2017-2021. Mandatene redegjør for rådenes oppgaver.

Mandat for faglige råd

Formål

De faglige rådene er rådgivende organ for statlige utdanningsmyndigheter. De skal fremme behov og synspunkter fra arbeidslivet ovenfor myndighetene. De faglige rådene skal ha innflytelse på hele opplæringsløpet.

Arbeidslivets kontinuerlige fornyelse gir det offentlige fagopplæringssystemet en utfordring i å holde tritt med endringene. Samfunnet er avhengig av opplæringstilbud som er attraktive både for elever og bedrifter. Et sterkt partssamarbeid er avgjørende for å sikre at opplæringstilbudene endres i takt med kompetansebehov i arbeidslivet.

Partssamarbeidet i fagopplæringen er forankret i nasjonal lovgivning og internasjonale forpliktelser. Samarbeidet skjer gjennom ulike konstellasjoner på ulike forvaltningsnivå. Organisasjonene kjenner behovet for kompetanse i arbeidslivet, mens myndighetene kjenner nasjonale mål og vilkår som er satt på politisk og administrativt nivå. Hensikten er at vi sammen skal komme fram til løsninger som på best mulig måte ivaretar individets, arbeidslivets og samfunnets behov for kompetanse.

Hvert fag eller fagområde som har læretid i bedrift, samt yrkeskompetansecfag, skal være knyttet til et faglig råd. Rådene bidrar til å utvikle fag- og yrkesopplæringen innen de respektive fag og tilgrensende fagområder.

Gjennom samarbeid med myndighetene får de faglige rådene innsyn i ulike hensyn og prosesser som myndighetene er satt til å ivareta. De faglige rådene er bindeledd mellom myndighetene og organisasjonene, og skal sikre at informasjonsflyt og kompetanseoverføring går begge veier. Rådene skal samarbeide seg imellom i saker som berører flere råd, og med SRY i saker som er overordnede.

Oppgaver

De faglige rådene skal identifisere behov i arbeidslivet for kvalifiserte fagarbeidere, og foreslå løsninger som kan bidra til å heve kvaliteten på opplæringen og inntaket av lærlinger.

De faglige rådene har et særskilt ansvar for å fremme forslag⁸ til endringer i læreplaner og tilbudsstruktur på Vg1, Vg2, og Vg3.

Myndighetene skal legge særlig stor vekt på forslag fra faglig råd om endringer i læreplaner på Vg3 og tilbudsstruktur på Vg3. Dette innebærer at myndighetene skal legge til rette for å iverksette forslag til endringer i læreplaner på Vg3 og tilbudsstruktur på Vg3 dersom de ikke er i strid med opplæringslov eller forskrift, de ikke har større økonomiske konsekvenser og ikke har vesentlige konsekvenser for innhold eller struktur på Vg1 og Vg2.

Beslutningsmyndigheten ligger hos Utdanningsdirektoratet og Kunnskapsdepartementet.

En gang i løpet av oppnevningsperioden skal faglige råd utarbeide en redegjørelse for den faglige utviklingen og om endringer i bransjen som får betydning for utdanningstilbudet. Arbeidet skal baseres på bransjekunnskap, tilgjengelig forskning, analyser og prognoser.

I tillegg har faglige råd ansvar for å foreslå sakkyndige til NOKUTs arbeid med godkjenning av utenlandsk utdanning, samt foreslå medlemmer til læreplangrupper og nasjonale klagenemnder.

⁸ Forslagene skal være i tråd med retningslinjene for samarbeidet mellom SRY, faglige råd og Utdanningsdirektoratet og gjeldende retningslinjer for utvikling av læreplaner og endringer i tilbudsstruktur.

Sammensetning, oppnevning og organisering

De faglige rådene oppnevnes for inntil fire år av gangen.

De faglige rådene skal være sammensatt av like mange representanter fra arbeidstaker og arbeidsgiver. Skoleeier skal være representert i rådene. Pedagogisk personell og elever skal også være representert i rådene.

I forståelse med faglige råd, kan rådene suppleres med andre organisasjoner i de tilfeller nødvendig kompetanse ikke kan hentes fra partene i arbeidslivet. Observatører fra statlige myndigheter tilknyttet det enkelte faglige råd kan oppnevnes ved behov. Statlige utdanningsmyndigheter er ikke representert.

I samarbeid med Utdanningsdirektoratet kan de faglige rådene ved behov trekke inn ytterligere spisskompetanse. Organisasjonene må selv dekke tapt arbeidsfortjeneste for eventuelle arbeidsgrupper. Utdanningsdirektoratet dekker utgifter til reise og opphold.

De faglige rådene konstituerer seg selv.

Utdanningsdirektoratet er sekretariat for de faglige rådene.

Mandat for samarbeidsrådet for fagopplæring (SRY)

Kunnskapsdepartementet utformer mandat for SRY

4. Generelt om arbeid med endringsforslag

Grunnleggende prinsipper

Alle fag- eller fagområde som har læretid i bedrift, samt yrkeskompetansefag, skal være knyttet til et faglig råd. Partene i arbeidslivet skal gjennom de faglige rådene ha innflytelse på hele opplæringsløpet.

Mandatet til faglig råd gir faglige råd et særlig ansvar for å fremme endringer i tilbudsstruktur og læreplaner, men rådene kan foreslå endringer innenfor alle områder som omfatter fag- og yrkesopplæringen. Endringsforslag fra rådene kan fremmes når som helst, uavhengig av tidspunkt i oppnevningsperioden.

Mandatet fastslår at myndighetene skal legge særlig stor vekt på forslag om endringer i læreplaner på Vg3 og tilbudsstruktur på Vg3. Dette innebærer at myndighetene skal legge til rette for å iverksette forslag til endringer i læreplaner på Vg3 og tilbudsstruktur på Vg3 dersom de ikke er i strid med opplæringslov eller forskrift, de ikke har større økonomiske konsekvenser og ikke har vesentlige konsekvenser for innhold eller struktur på Vg1 og Vg2.

De faglige rådene kan i slike forslag være involvert i hele saksforberedelsen som leder frem til vedtak i Utdanningsdirektoratet eller til anbefaling til Kunnskapsdepartementet. Dette beskriver vi nærmere i kapittel 5 og 6.

For fag som gir yrkeskompetanse etter 3 år i skole og for avviksfagene som gjennomfører tredje år i skole må også skoleeiers mulighet til å gi opplæring i læreplanen vektes høyt.

(Noe mer også om SRYs mandat)

Krav om utredning og høring

Både læreplaner og tilbudsstruktur har forskriftstatus. Ved endringer er det derfor krav om at forslagene er godt utredet, og at aktuelle instanser har fått mulighet til å uttale seg i form av en høring, jf. forvaltningsloven § 37 og utredningsinstruksen.

Utdanningsdirektoratet har ansvaret for å utarbeide et beslutningsgrunnlag, og må påse at utredningsinstruksen blir fulgt. Utredningen skal være så omfattende og grundig som nødvendig. I de enkelte tilfeller vil det være en vurdering om hvorvidt endringsforslaget reiser viktige prinsipielle spørsmål, hvor vesentlige tiltakets virkninger forventes å bli og den tiden som står til rådighet.

Det aktuelle faglige rådet knyttet til det eller de utdanningsprogrammene som endringsforslaget omhandler, rådgir Utdanningsdirektoratet direkte i prosessen. Saker av mer overordnet og prinsipiell karakter skal forelegges SRY. Myndighetene skal rådføre rådene i utredningsarbeidet, det vil si før endringsforslag sendes på høring og vedtas.

Ved endringer i lov og forskrift blir forslag sendt på offentlig høring, slik at alle berørte parter får anledning til å uttale seg, og blir gjort oppmerksomme på at det kan komme en endring. Høringen skal normalt være tre måneder, og ikke mindre enn seks uker.

Beslutninger

Tilbudsstruktur og læreplaner fastsettes av sentrale myndigheter, også for den delen av opplæringen som foregår i bedrift eller virksomhet.

Utdanningsdirektoratet har delegert myndighet til å fastsette læreplanene i programfagene i yrkesfaglige utdanningsprogram. For læreplanene i fellesfagene og for tilbudsstruktur, er Utdanningsdirektoratet saksforberedende organ og endringer fastsettes av Kunnskapsdepartementet.

Saker som omhandler lov og forskrift, saker som bryter med eksisterende rammer og prinsipper, eller som på annen måte har en politisk karakter, vil sendes til Kunnskapsdepartementet for behandling. For saker som må forelegges Stortinget må det påregnes noe mer forarbeid og lengre saksbehandlingstid.

Dersom det oppstår uenighet mellom direktorat og faglig råd i spørsmål som angår læreplaner, skal saken legges frem for Kunnskapsdepartementet. I spørsmål om tilbudsstruktur blir Kunnskapsdepartementet involvert i alle saker ettersom de vedtar endringer.

Dokumentere behovet for endring

Endringsforslag skal formuleres skriftlig. Utdanningsdirektoratet og partene i arbeidslivet har ansvar for at nødvendig informasjon er tilgjengelig.

Punktene under er i henhold til utredningsinstruksen, og beskriver hva slags informasjon Utdanningsdirektoratet etterspør for endringsforslag i læreplaner og tilbudsstruktur. Punktene er også relevante for andre typer forslag.

Hvert punkt bør belyses så godt som mulig, men det vil avhenge av sakens omfang og kompleksitet hvor mye informasjon som er nødvendig.

I en utredning må myndighetene belyse hvilke konsekvenser endringen har for arbeidslivet og bedrifter, for skoleeier/fylkeskommunene og for elevene og lærlingene.

Dokumentasjonen skal bygge på bransjekunnskap, tilgjengelig forskning, analyser og prognoser.

- Hvem foreslår endringen?

Hvem er det som søker om endringen og er det flere aktører som stiller seg bak forslaget? Har forslaget støtte fra både arbeidsgiver- og arbeidstakersiden? Har forslaget støtte fra andre aktører som skoleeier og pedagogisk personell?

- Hva er problemet, og hva vil vi oppnå?

En beskrivelse av problemstillingene og refleksjoner rundt årsaker til hvorfor det er slik. For eksempel: ny teknologi, nye arbeidsmetoder, relevans i arbeidslivet etc.

- Hvilke tiltak er relevante?

Beskriv hvilke løsninger som har vært vurdert.

- Hvilket tiltak anbefales, og hvorfor?

Her beskrives forslaget, det vil si, hva som er den foreslåtte løsningen. Modeller eller figurer som illustrerer endringen er særlig nyttig for endringer i tilbudsstruktur.

- Er det noen konsekvenser for andre deler av opplæringsløpet (innhold eller struktur)?

Dersom endringen har konsekvenser for struktur eller innhold i andre deler av opplæringsløpet må det beskrives. Det kan også være relevant å si noe om grenseflater mot andre fagområder eller lærefag.

- Hvem blir berørt av endringene, og hvordan?

Hva er de positive og negative virkningene av tiltakene, og hvem blir berørt? Avhengig av type forslag kan det være antall elever/læringer eller antall fagarbeidere og bedrifter som knyttes til dette fagområdet. Hvordan blir skoleeier berørt? Er det noen konsekvenser for skoleeiers mulighet til å tilby alternativ Vg3 i skole for elever som ikke får lære plass?

- Hva er forutsetningene for en vellykket implementering?

Hvilke mulige konsekvenser er det for fylkeskommunen/skoleeier, f.eks. knyttet til lærerkompetanse, utstyr eller muligheten for å gi tilbudet? Er det noen regionale forskjeller i hvor tilbudet vil kunne gis?

Utviklingsredegjørelser

Én gang i løpet av oppnevningssperioden skal de faglige rådene levere en utviklingsredegjørelse. Det er en rapport som redegjør for den faglige utviklingen og om endringer i bransjene som får betydning for utdanningstilbudet.

Utdanningsdirektoratet uformer bestillingen til de faglige rådene og setter en frist for arbeidet. Bestillingen vil også inneholde beskrivelse av aktuelle tema og spørsmål som myndighetene særlig ønsker at de faglige rådene svarer på.

5. Endringer i tilbudsstrukturen

Gjeldende tilbudsstruktur for fag- og yrkesopplæringen publiseres i rundskriv Udir-01-2016.

Tilbudsstrukturen for yrkesfagene er alle de ulike utdanningsprogrammene, Vg2-tilbud, lærefag og yrkeskompetansefag som blir tilbudt elevene som velger fag- og yrkesopplæring.

De faglig rådene skal ta stilling til tilbudsstrukturen fastsatt på nasjonalt nivå, samt følge aktuelle utprøvinger og forsøk.

Endringsforslag i tilbudsstrukturen kan komme fra faglige råd, men også fra enkeltorganisasjoner, fylkeskommuner, opplæringskontor og andre. Myndighetene kan også foreslå endringer i tilbudsstrukturen.

Mulig grunnlag for å gjøre endringer

Tabellen under viser eksempler på hva som bør ligge til grunn for å gjøre ulike typer endringer i tilbudsstrukturen. Avhengig av type sak vil argumenter og grunnlag variere. Tabellen er derfor ikke uttømmende, og vil kunne endres over tid.

Type endringsforslag	Mulig grunnlag for å gjøre endringer
Diverse	
Navneendring	<ul style="list-style-type: none"> • Et nytt navn oppleves som mer korrekt, er mer dekkende eller gir mer mening. • Bakgrunnen kan f.eks. være ny teknologi/innovasjon på området.

	<ul style="list-style-type: none"> • Vil kunne styrke rekrutteringen til faget.
Kryssløp	<ul style="list-style-type: none"> • Ser en (faglig) fordel av å rekruttere elever fra andre fagområder. • Det er tilstrekkelig med felleskomponenter mellom læreplanene til at elevene har forutsetninger for å følge opplæringen i det Vg2-løpet eller lærefaget han eller hun er inntatt på.
Endre opplæringsmodell (eks. 2+2, 1+3)	<ul style="list-style-type: none"> • En annen opplæringsmodell vil tilfredsstillere kompetansebehovet på en bedre måte. • Større deler av opplæringen bør skje på skolen/i bedrift fordi det er vanskelig å gi en faglig forsvarlig opplæring i gjeldende modell. • Opplæringsmodell må ha rammer som er gjennomførbare for skoleeier.
Flytting av fag/fagområder	<ul style="list-style-type: none"> • Innholdet i opplæringen har endret seg slik at fagområdet har en sterkere tilhørighet med andre utdanningsprogram/Vg2-løp • En flytting gir elevene økt læringsutbytte/bedre faglig progresjon. • Statistikk på eksisterende kryssløp viser at majoriteten av elevene kommer fra et annet utdanningsprogram/Vg2-løp.
Vg1	
Endringer på Vg1 (Splitting, flytting av fagområder, nye utdanningsprogram)	<ul style="list-style-type: none"> • Gir elevene bedre forutsetning for faglig progresjon til Vg2-løpene. • Gir større grad av felleselementer mellom fagene som gir bedre muligheter til en yrkesrettet opplæring. • Bidra til et likeverdig opplæringstilbud i hele landet
Vg2	
Nye Vg2-løp	<ul style="list-style-type: none"> • Nytt/nye lærefag gir behov for nytt Vg2-løp. • Eksisterende Vg2 gir ikke elevene en riktig faglig progresjon til Vg3. • Gir et stort nok elevgrunnlag for at det opprettes tilbud.
Sammenslåing av Vg2	<ul style="list-style-type: none"> • Endrede kompetansebehov , f.eks. at utviklingen innen fagområdene tilsier økt behov for breddekompetanse
Oppsplitting av Vg2	<ul style="list-style-type: none"> • Utviklingen innen fagområdet tilsier økt behov for spesialisering. • Innholdet i læreplanene er så omfattende at oppsplitting gir en mer faglig forsvarlig opplæring. • Gir en større grad av felleselementer i fagene som gir bedre muligheter for en yrkesrettet opplæring. • Gir et stort nok elevgrunnlag for at det opprettes tilbud.
Vg3	
Nytt lærefag	<ul style="list-style-type: none"> • Et dokumentert behov for kompetansen, med anslag over antall læreplasser og behovet for faglærte i de kommende årene. Dette skal gjerne uttrykkes i form av intensjonsavtaler med aktuelle bedrifter. • Tilfredsstillere riktig nivå for et lærefag (EQF-nivå 4). • Det skal være mulig å utøve yrket etter avlagt fag- eller svennebrev, dvs. kompetansen er anerkjent i arbeidslivet. • Vesentlige deler av opplæringen skal ikke overlappes med beslektede tilbud
Slå sammen lærefag	<ul style="list-style-type: none"> • Vesentlige deler av opplæringen overlapper med andre lærefag. • Endrede kompetansebehov , f.eks. at utviklingen innen fagområdene tilsier økt behov for breddekompetanse
Oppsplitting av lærefag	<ul style="list-style-type: none"> • Oppsplitting gir økt læringsutbytte • Det er behov for mer spesialisering i faget • Krav til en viss breddekompetanse opprettholdes
Nedleggelse av lærefag	<ul style="list-style-type: none"> • Det er ikke avlagt fagprøver og har ikke vært søkere til læreplass flere år på rad • Behovet for kompetansen i arbeidslivet er der ikke lengre eller er svært begrenset • Bedrifter etterspør heller andre beslektede fagbrev eller annen kompetanse

	<ul style="list-style-type: none"> • Bakgrunnen kan f.eks. være at produksjonen har endret seg, teknologien har endret seg eller arbeidsdelingen i bedriften har endret seg. • Verneverdige fag har særegne forhold som vil gi andre kriterier, særlig hensyn knyttet til kulturarv.
--	--

Det er også mulighet for å søke om lokale forsøk som avviker fra forskrift, herunder tilbudsstruktur. Hensikten vil være å hente ut konkrete erfaringer ved å prøve ut alternative ordninger på det aktuelle området. På grunnlag av de erfaringer som gjøres, kan det være aktuelt å gjøre endringer i den nasjonale tilbudsstrukturen. Forsøk beskrives mer i kapittel 7.

Saksgang for endringer i tilbudsstrukturen

For endringer i tilbudsstrukturen er Utdanningsdirektoratet saksforberedende organ og endringene vedtas i Kunnskapsdepartementet.

Forslag om en endring kan komme fra faglig råd, men kan også fremmes fra enkeltorganisasjoner, fylkeskommuner, opplæringskontor eller andre. Myndighetene kan også fremme forslag til endring. Det betyr at saken ikke nødvendigvis er forankret både hos arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjonene når den foreligger.

Utdanningsdirektoratet involverer faglig råd i saksbehandlingen av endringsforslag i tilbudsstrukturen. De relevante rådene blir bedt om å uttale seg i form av en begrunnet tilrådning og eventuelt med relevant tilleggsinformasjon til saken.

Dersom det er uenigheter mellom faglige råd og Utdanningsdirektoratet i saksforberedelsen, skal dette fremgå i oversendelsen av anbefalingen til Kunnskapsdepartementet.

Spesielt for endringer i tilbudsstrukturen på Vg3

Myndighetene skal legge særlig stor vekt på forslag fra de faglige rådene om endringer på Vg3. For endringer på Vg3 skal også de faglige rådene kunne delta i flere deler av saksforberedelsen.

Det betyr at faglig råd skal involveres i

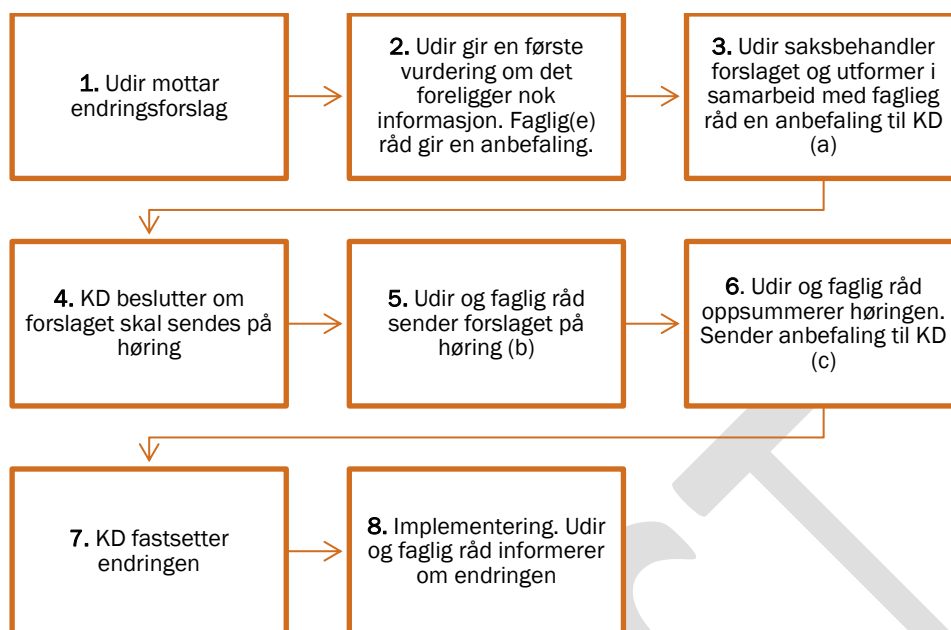
- a) Utformingen av en anbefaling til Kunnskapsdepartementet

Rådene vurderer selv i hvor stor grad de ser det hensiktsmessig å involveres i

- b) Utformingen av høringstekster
- c) Oppsummeringen av høringen og utforming av endelig anbefaling til Kunnskapsdepartementet

Forslag om endret tilbudsstruktur varierer ofte svært mye i karakter, omfang, kompleksitet og så videre. Det er derfor vanskelig å beskrive konkret hvordan en saksgang vil være i alle tilfeller, men vi har med punktene over noen grunnleggende prinsipper for tidspunkt i prosessen hvor de faglige rådene skal involveres. I illustrasjonen under er dette markert med a, b og c tilsvarende punktene over.

Illustrasjon av typisk saksgang (Vg3)

6. Endringer i læreplaner

Læreplaner for fag har forskriftstatus og inneholder forpliktende kompetansemål som beskriver nasjonale forventninger til hva eleven skal mestre i fagene.

Læreplaner for fag inneholder beskrivelser av formål og hovedområder, omtaler av grunnleggende ferdigheter, kompetansemål og bestemmelser for sluttvurdering i faget. For å synliggjøre sammenheng, helhet og progresjon i grunnopplæringen er læreplaner for fag gjennomgående for grunnskolen og videregående opplæring der det er mulig.

Målformuleringene i læreplanen skal være egnet som grunnlag for dialog mellom alle aktørene som er involvert i opplæringen.

Gjeldende styringsdokumenter skal legges til grunn når læreplaner for fag utformes eller revideres. Det er blant annet meldinger og innstillinger til Stortinget, samt lover og forskrifter som omtaler læreplaner.

Generelt om læreplanprosesser

Partene i arbeidslivet skal gjennom de faglige rådene ha innflytelse på hele opplæringen i faget. Myndighetene skal legge særlig stor vekt på faglige råd sine forslag til endringer i læreplaner på Vg3.

Endringsforslag i læreplanene kan komme fra faglige råd, men også fra enkeltorganisasjoner, fylkeskommuner, opplæringskontor og andre. Myndighetene kan også foreslå endringer i læreplanene.

Gjennom de faglige rådene skal partene på ethvert tidspunkt i læreplanprosessen kunne gi råd og innspill.

- Faglige råd skal foreslå endringer i læreplaner. Behovet for endring skal begrunnes.
- Utdanningsdirektoratet skal starte arbeidet når behovet for endringen er godt dokumentert.
- Utdanningsdirektoratet har det formelle ansvaret for fastsetting av læreplanene.

Faglig råd skal foreslå medlemmer til læreplangrupper. Utnevningen gjøres av Utdanningsdirektoratet.

Boks A sier mer om arbeidet i en læreplangruppe:

En læreplangruppe skal samlet sett inneha følgende kompetanse:

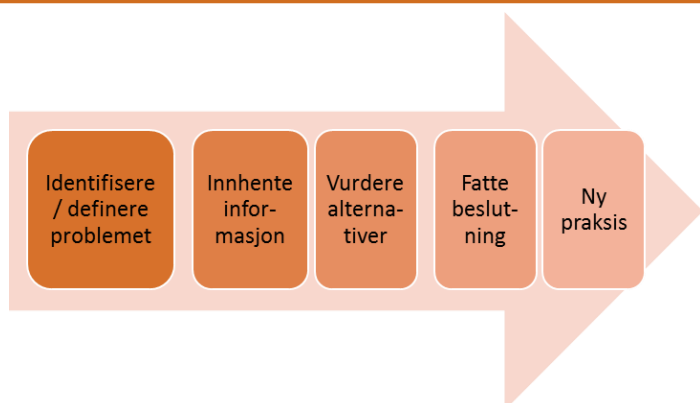
- Faglig oppdatert i gjeldende fag
- Fremtidsrettet og oppdatert på nye trender (også internasjonalt)
- Læreplankompetanse

Medlemmene i en læreplangruppe arbeider på oppdrag av direktoratet. Dette innebærer at læreplangruppene må jobbe etter:

- Gjeldende styringsdokumenter som meldinger og innstillinger til Stortinget, samt lover og forskrifter som omtaler læreplaner
- Føringer gitt i arbeidsavtalen med Utdanningsdirektoratet
- Retningslinjer for læreplanutvikling
- Rammeverket for grunnleggende ferdigheter
- Kvalifikasjonsbeskrivelsene i det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket (NKR)

A Arbeidet i en læreplangruppe

Boks B gir en oversikt over de ulike fasene i en læreplanprosess. De faglige rådene skal bidra til beslutningsprosessen i hele rekken av handlinger som fører frem til vedtak.

Identifisere/definere problemet

Ulike aktører i bransjene identifiserer et behov for å gjøre endringer i læreplan. Behovet meldes til faglige råd som vurderer om de ønsker å ta det videre. Faglig råd fremmer forslag til Utdanningsdirektoratet som vurderer hvordan forslaget skal følges opp. I noen tilfeller ber Utdanningsdirektoratet om mer informasjon før de fattet vedtak. I tilfeller hvor aktører henvender seg direkte til Utdanningsdirektoratet skal faglig råd rådføres før det settes i gang en endringsprosess.

Innhente informasjon

Innhenting av informasjon foretas først av forslagsstiller. Forslag om endring skal tilfredsstillende dokumentasjonskravene som beskrevet i disse retningslinjene. Videre er det læreplangruppene som er hovedaktør for informasjonsinnhenting.

Vurdere alternativer

Arbeidet i læreplangruppene handler i stor grad om å vurdere ulike alternativer. Etter at læreplangruppa har levert sitt endelige forslag forbereder og oppsummerer Utdanningsdirektoratet og faglig råd høringen.

Fatte beslutning

Læreplaner fastsettes av Utdanningsdirektoratet. Før fastsetting av læreplanen blir dokumentet behandlet i faglig råd.

B Læreplanprosess

Spesielt om utvikling av og endringer i læreplaner på Vg3

Utdanningsdirektoratet skal legge særlig stor vekt på partenes anbefalinger i arbeidet med utvikling av nye læreplaner og i arbeidet med revidering av læreplaner på Vg3.

For fag som gir yrkeskompetanse etter 3 år i skole og for avviksfagene som gjennomfører tredje år i skole må også skoleeiers mulighet til å gi opplæring i læreplanen vektas høyt.

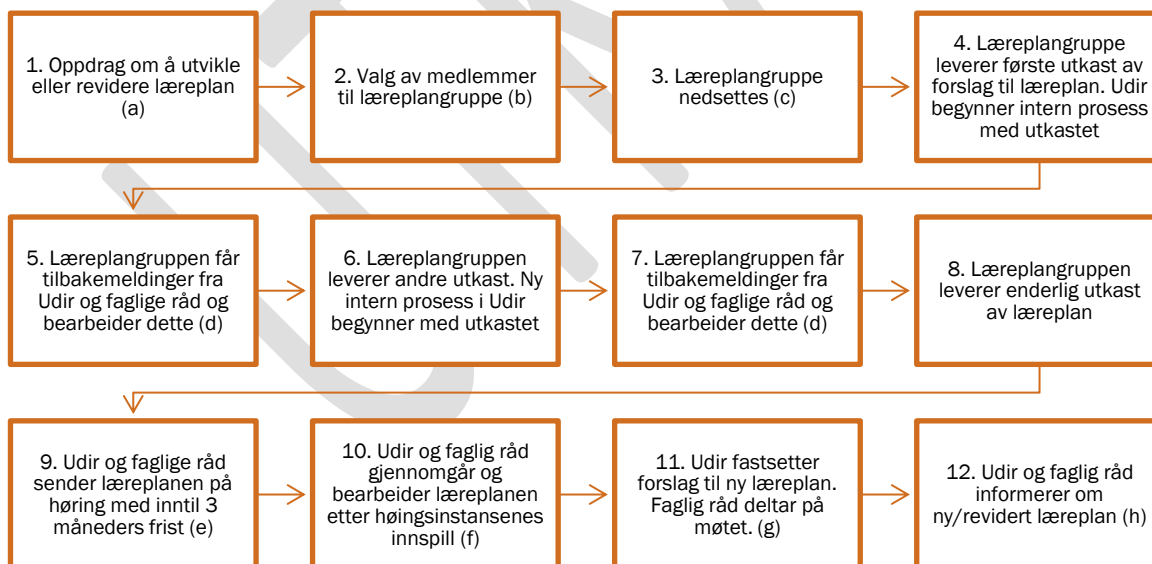
For å sikre at innholdet i opplæringen tilfredsstillers arbeidslivets behov for kompetanse skal de faglige rådene kunne bidra i følgende prosesser (punktene a-h):

- a) Faglig råd og utdanningsdirektoratet skal sammen sette opp en plan for arbeidet med læreplaner etter at forslag om utvikling eller revidering er levert
- b) Faglig råd skal foreslå representanter til læreplangrupper

Vi forutsetter at faglig råd foreslår representanter som kan delta i prosessen avhengig av hvilke(t) fag som utvikles/revideres. De faglige rådene vurderer selv i hvor stor grad de ser det hensiktsmessig å delta i følgende faser av prosessen:

- c) Faglig råd kan delta i oppstartsmøte i læreplangruppa
- d) Faglig råd kan uttale seg om alle læreplanutkastene utarbeidet av læreplangruppa
- e) Faglig råd kan bidra til å utforme høringsutkastet og hørings spørsmål
- f) Faglig råd kan bidra i oppsummeringen av høringer og utarbeidelse av den endelige læreplanen
- g) Faglig råd kan delta på møte med Utdanningsdirektoratet når læreplanen fastsettes
- h) Faglig råd kan bidra til implementering av ny læreplan gjennom sitt nettverk

Modellen under illustrerer læreplanprosessen - fra forslag om ny læreplan eller revidering foreligger til den tas i bruk - og de faglige rådenes bidrag i prosessen. Bokstavene a til h viser faglig råds mulighet for involvering i prosessen.

Spesielt om læreplaner på Vg1 og Vg2

Partene i arbeidslivet skal gjennom de faglige rådene ha innflytelse på hele opplæringen i faget. Opplæringen på Vg1 og Vg2 foregår først og fremst på skolen.

Ut over at fagene skal ha relevans for arbeidslivets kompetansebehov og at opplæringen gir et godt grunnlag for fullføring, vil skoleeiers mulighet til å tilby opplæring i nye læreplaner på Vg1 eller Vg2 være viktig for Utdanningsdirektoratets beslutning. Dette gjelder også de fagene som gir yrkeskompetanse etter 3 år i skole og avviksfagene som gjennomfører tredje år i skole.

7. Andre oppgaver

Foreslå medlemmer til klagenemnder

Når det skal oppnevnes klagenemnder for fag- og svenneprøver, skal det faglige rådet som representerer det aktuelle faget gi en innstilling, jf. opplæringsloven §12-6.

Klager på fag- og svenneprøver kommer med ujevne mellomrom og Utdanningsdirektoratet har ansvar for at klagen behandles innen gitte frister, jf. forvaltningsloven § 11a. For en raskest mulig behandlingstid i klagesaker, anbefaler vi at rådet behandler sin innstilling per epost. Dersom det ikke er mottatt forslag til representanter innen den avtalte fristen, har Utdanningsdirektoratet anledning til å innhente kandidater til klagenemnder.

Søknader om forsøk

Opplæringsloven § 1-4 gir departementet mulighet til å innvilge forsøk. Kunnskapsdepartementet har delegert myndigheten for å vurdere søknader om forsøk til Utdanningsdirektoratet.

Forsøk er ofte lokalt initierte og igangsettes for å legge til rette for skoleutvikling og/eller gi kommuner og fylkeskommuner mulighet til å prøve ut nye pedagogiske og organisatoriske løsninger. Forsøk er tidsavgrensede, og på bakgrunn av erfaringene som gjøres kan det bli aktuelt å endre regelverket.

Utdanningsdirektoratet innhenter en rådgivende uttalelse fra relevant(e) faglige råd i saksbehandlingen av forsøksøknader.

8. Organisering av arbeidet

Rådsmøtene skal sikre et velfungerende partssamarbeid, og utgjøre et møtepunkt for dialog mellom de faglige rådene og myndighetene.

Arbeidet i rådene er i hovedsak basert på formelle møter. Representantene i rådene skal møte forberedt og ha klargjort sine respektive standpunkt. Sekretariatet skal være forberedt og ha sikret at rådsmedlemmene har tilgang på tilgjengelig informasjon.

Rådernes arbeidsform

Rådene skal møtes i fire dagsmøter i året. Rådene kan søke om å avlegge flere rådsmøter ved behov.

Rådene kan søke om å gjennomføre et fylkesbesøk i året. Hensikten med fylkesbesøk er dialog mellom rådene og fylkeskommunene om utfordringer i utdanningsprogrammet.

De faglige rådene skal oppnevne en leder, en nestleder og et arbeidsutvalg (AU). De faglige rådene konstituerer seg selv. Arbeidsutvalget er i samarbeid med sekretariatet ansvarlig for å lede arbeidet i rådet.

Rådsmedlemmene plikter å stille forberedt på møtene og sikre at standpunkt er forankret i egen organisasjon.

Utdanningsdirektoratet finansierer sekretariatet for SRY og faglige råd, og dekker reise- og møtekostnader for rådsmedlemmene. Organisasjonene dekker tappt arbeidsfortjeneste.

Ved behov for å trekke inn ytterlig spisskompetanse om en spesifikk problemstilling, kan rådet opprette arbeidsgrupper. Organisasjonene betjener disse arbeidsgruppene selv, men kan søke sekretariatet om bistand. Rådene kan søke om midler for å arrangere seminar og dialogmøter med bransjene. Sekretariatet kan dekke utgifter til foredragsholdere.

Samarbeid mellom faglige råd og med SRY

Møtearena mellom faglige råd

Rådsmøtene for de faglige rådene gjennomføres så langt det er mulig på samme tidspunkt spredt over to dager. Normalt vil dette innebære fire råd en dag, og fire råd den påfølgende dagen. Den første seansen av rådsmøtene er felles for de rådene som har møter samme dag. Hensikten med felleseansen er å sikre dialog mellom de faglige rådene og med utdanningsmyndighetene. Neste del av dagen er satt av til det enkelte råd.

Møtearena mellom faglige råd og SRY

Det avholdes fellesmøter mellom SRY og tre representanter fra hvert av de faglige rådene etter behov. Hensikten er å ivareta dialog mellom de faglige rådene og SRY om overordnede utfordringer.

Sekretariatet

Utdanningsdirektoratet er sekretariat for SRY og de faglige rådene. Hvert råd har en fast kontaktperson i direktoratet. Sekretariatet er ansvarlig for å:

- Planlegge, gjennomføre og følge opp rådsmøtene.
- Sikre informasjonsflyt og bidra til kompetanseoverføring mellom det faglige rådet, Utdanningsdirektoratet og Kunnskapsdepartementet.
- Legge fram saker av relevans for rådet
- Medvirke til at utdanningsmyndighetene mottar velbegrunnede og dokumenterte endringsforslag og anbefalinger fra SRY og de faglige rådene
- Være faglig oppdatert og følge utviklingstrekk i arbeidsmarkedet. Partene skal bidra til at sekretariatet får tilgang på relevant informasjon om bransjen eller sektoren.
- Sikre at rådenes arbeid er i henhold til mandat og retningslinjer.

Duci odiam, consend aectium diaturiassum solestrum et aut am eosant voloritae lanihicae dem aliquesimintent quat ex exceperio id quas nonse ni beribus dolupis citepo recepre velendit, natem voluptatem resti tem ipsandipsant doluptis sa por rem reris est, volestiur.

Telefon 23 30 12 00
www.utdanningsdirektoratet.no